

[Aksel Møller.]

føres en sigtsmæssig Investeringskontrol.

- 2) Socialisering af Forsikringsvæsenet.
- 3) Organiseringen af Boligbyggeriet paa socialt Grundlag fremmes fortsat.
- 4) Samfundsovertagelse af de stærkt fortrustede Cementfabrikker, Kalk- og Teglværker.
- 5) Det skal undersøges, om Kontrollen over Sprit-, Sukker- og Tobaksfabrikker, Bryggerier, Vin- og Spiritusomsætningen er tilfredsstillende, eller en Socialisering af disse og andre Virksomheder vilde være gunstigere for Samfundet.
- 6) Socialisering af Importen af Kul, Koks, Benzin, Petroleum og Brændselolie.“

Det er altsaa Socialdemokratiets Efterkrigstidsprogram fra 1945. Er det da en Insinuation, at man fra vor Side ønsker at tage en Parade over for en Politik, som ad Køkkentrappen kan nærme Samfundet til de Tilstande, denne Regering i sit Hjerte bekender sig til, og som Efterkrigstidsprogrammet klart og utvetydigt stikker ud? — Ja, naturligvis vilde vort Forslag være en Mistæneliggørelse, en illoyal Handling, hvis dette socialistiske Program var udformet med Tusindaarsriget for Øje, med en fjern, fjern Fremtid som Udsigt. Men det er det jo ikke. I det samme Skrift, hvori Socialiseringspolitikken trækkes op, findes en klar Udtalelse om, for hvilken Tid og for hvilken Situation Efterkrigstidsprogrammet skal gælde. Det hedder her:

„Staaende over for de erhvervsmæssige, økonomiske og sociale Problemer i Overgangstiden efter Krigen maa det danske Folk søge sin Fremtid i en socialistisk formet, samfundsmæssig Politik.“

Altsaa er det Regeringspartiets principielle Opfattelse — paa anden Maade kan dette autoritative Skrift ikke læses —, at Midlerne imod netop de Vanskeligheder, dette Samfund befinder sig i i Øjeblikket, bl. a. er, at de 6 Socialiseringskrav, som jeg citerede for et Øjeblik siden, gennemføres.

Nu kan man naturligvis hævde, at den parlamentariske Situation nu engang er af den Karakter, at den højtærede Regering ikke kan faa et Flertal her i Tinget for en Politik, der følger dette socialistiske Program op. Og dermed vil i alt Fald nogle finde den hellige Grav vel forvaret. Ja, selv den højtærede Regering bruger jo denne Kendsgerning som et Egenblad, hvormed den kan dække sin Skam — ja, undskyld, finder man Billedet for nærgaaende, tager jeg det gerne i mig igen og siger, at i denne

parlamentariske Uformuenhed finder den højtærede Regering netop en Undskyldning for at stikke Programmet i Lommen.

Men se, dermed er den højtærede Regerings faktiske Muligheder for at naa et stort Stykke frem imod sit Partis Maal ikke udtømt. Den højtærede Handelsminister har til sin Raadighed den overordentlig store Magt, som Loven om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger i en lang Aarrække har givet skiftende Handelsministre. Denne Lov giver ham fuldstændig suveræn Magt til at herske over Erhvervslivet og dermed til at ændre det i sit Programs Billede. Dette høje Tings Medlemmer kan vel trøste sig med, at de kan drage den højtærede Handelsminister politisk til Ansvar for Handlinger, der gaar videre, end Tinget vil. Men det vil i Praksis vise sig, at det høje Tings Tolerance over for een Gang iværksatte Foranstaltninger er næsten uden Ende. Og hvad der i Situationen er af langt større Betydning, er, at selv om Tinget vilde have et vaagent Øje for enhver Handling, som principielt omlagde Erhvervslivet, vilde det have meget svært ved at skride ind over for en administrativ Udvikling, en Udvikling af en Praksis, som fra Afgørelse til Afgørelse øgede Statens Magt over Erhvervslivet. Denne snigende Omstøbning af Samfundet er i og for sig den farligste, og det er den, det høje Ting vil have sværest ved at kontrolere. Det er disse to Muligheder, som det første Stykke af mit Partis Forslag til Beslutning tager Sigte paa. Hvis jeg maa ulejlig det høje Tings Medlemmer med at læse det op, saa lyder det saaledes:

„I Anledning af Regeringsskiftet udtaler Folketinget, at det er Tingets Opfattelse, at de i Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., som senest ændret ved Lov Nr. 139 af 31. Marts 1947, til en eller flere Ministre givne Bemyndigelser ikke kan anvendes til at fremkalde eller forberede en principiel Omlæggelse af Erhvervslivet eller til at øge Statens Magt over dette.“

Med den første Bekymring, som dette vort Forslags første Stykke nævner, altsaa Bekymringen for at man kunde anvende Bemyndigelsesloven til at fremkalde eller forberede en principiel Omlæggelse af Erhvervslivet, er vi for saa vidt færdige — det indrømmer jeg —, som jeg maa forstaa de Erklæringer, den højtærede Statsminister, den højtærede Handelsminister og Socialdemokratiets ærede Ordfører (Gustav Pedersen) under Finanslovdebatten og andetsteds har fremsat, derhen, at de ikke ønsker